

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

UTGIVEN AV

1934. STOCKHOLMS STADS STATISTISKA KONTOR. Nr 27.

Byggnadsordning för Stockholms stad.

Fastställd av överståthållarämbetet i kungörelse den 14 november 1934.

(Jfr Kf 1876: 544; 1890: 152; 1927: nr 40; 1931: nr 84.)

Innehållsförteckning.¹

Kap. 1. Om byggnadsnämnden.		Sid.
§ 1.	Antal ledamöter (BS § 9)	5
§ 2.	Sammanträden (BS § 11 mom. 2)	5
§ 3.	Expedition (BS § 11 mom. 3)	5
§ 4 mom. 1.	Tjänstemän (BS § 12 mom. 1)	6
mom. 2.	Kompetensfordringar (BS § 12 mom. 2)	6
mom. 3.	Tillfälliga biträden	6
§ 5.	Förteckning enligt § 7 i BS	6
§ 6.	Trettiondepenning	6
§ 7.	Namn å gator, kvarter m. m.	7
§ 8.	Rätt att föra stadens talan	7
§ 9.	Tomtindelning (BS § 24)	7
Kap. 2. Om byggnads yttre och inre anordnande m. m.		
§ 10 mom. 1.	Grund över byggnadslinje (BS § 38)	8
mom. 2.	Portömfattning, trappsteg, sockel (BS § 38)	8
mom. 3.	Burspråk, utbyggt fönster (BS § 39)	8
mom. 4.	Balkong (BS § 39)	8
mom. 5.	Undantag	9
§ 11.	Öppnande utåt av portar, fönster m. m.	9
§ 12.	Allmän regel för byggnads beskaffenhet	9
§ 13.	Hållfasthet och väderbeständighet	9
§ 14.	Värmeisoleringsförmåga (BS § 49)	10
§ 15.	Motståndsförmåga mot eld (BS § 54)	10
§ 16 mom. 1.	Grundläggning	11
mom. 3.	Isolering mot fukt från marken	11
§ 17 mom. 1.	Brandmurs beskaffenhet (BS § 53)	12
mom. 2.	Kanaler i brandmur	12

¹ Till översikt och ledning vid begagnandet av den nya byggnadsordningen för Stockholm hava i föreliggande innehållsförteckning sammanförts de kant-rubriker, som ingå i det av stadsfullmäktige antagna förslaget (Utl. 1934: nr 299, sid. 1495). Vid resp. paragrafer hava här dessutom inom parentes till-lagts (betecknade med »BS») de hänvisningar till 1931 års byggnadsstadga för riket (Kf 1931: nr 84), som även förekommo i nämnda förslag. Till hjälp vid användandet har dessutom tillfogats (sid. 44) ett inom statistiska kontoret ut-arbetat kortfattat sakregister.

2 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

	Sid.
§ 17 mom. 3. Glas och öppningar i brandmur (BS § 53)	12
mom. 5. Utelämnande av brandmur (BS § 53)	12
mom. 7. Synlig brandmur	13
§ 18. Gemensam brandmur (BS § 53)	13
§ 19. Äldre gemensam brandmur (belägen på två tomter)	13
§ 20. Äldre gemensam brandmur (belägen på en tomt)	14
§ 21 mom. 1. Inre brandväggar (BS § 54)	14
mom. 2. Uppdelning av vindsutrymme	14
§ 22. Utrymningsvägar (BS § 57)	14
§ 23 mom. 1. Isolering mot ljud, dunster och ohyra	14
mom. 2. Isolering mellan boningshus och industribyggnad	15
mom. 3. Fyllning	15
mom. 4. Bjälklag under badrum o. d.	15
§ 24. Golv	15
§ 25 mom. 1. Betongbjälklag (BS § 54)	15
mom. 2. Vindsbjälklag	15
mom. 3. Bjälklag i hus, som påbygges	16
mom. 4. Träbjälklag	16
§ 26 mom. 1. Skiljeväggar (BS § 54)	16
mom. 2. Uppdelning av affärslokaler	16
§ 27 mom. 1. Väggar och tak i fabriker o. d. (BS § 58)	16
mom. 2. Brandskydd vid enkel byggnad	17
§ 28 mom. 1. Taktäckning (BS § 55)	17
mom. 2. Vattenavledning från tak	17
mom. 3. Skydd mot olycksfall å tak och gård (BS § 59)	17
§ 29 mom. 1. Trappas material (BS § 57)	17
mom. 2. Trappas förbindelse med vind och källare	18
§ 30 mom. 1. Trappas bredd	18
mom. 2. Förstuga och trapplan (BS § 57)	18
mom. 3. Dagerbelysning i trappa	18
mom. 4. Ledstång	18
mom. 5. Undantag	18
§ 31 mom. 1. Bostads beskaffenhet	19
mom. 2. Biutrymmen till bostad	19
mom. 3. Solbelysning och genomluftning av bostad	19
§ 32. Sopnedkast	19
§ 33 mom. 1. Rumsstorlek	19
mom. 3. Kokvrå	20
§ 34. Rumshöjd (BS § 51)	20
§ 35 mom. 1. Luftväxling (BS § 49)	20
mom. 2. Utsugningskanaler	20
§ 36 mom. 1. Rökrör (BS § 56)	21
mom. 4. Rök- och luftkanalers dragning. Rensluckor	21
§ 37. Fläkt	22
§ 38. Trummor för ledningar o. d.	22
§ 39. Skorstens beskaffenhet (BS § 56)	22
§ 40 mom. 1. Olägenhet av rök från skorsten	22

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 3

	Sid.
§ 40 mom. 2. Skorsten invid grannhus	23
§ 41. Avväxlingar (BS § 56)	23
§ 42 mom. 1. Eldstäder (BS § 56)	23
mom. 3. Gasspisar o. d.	24
§ 43 mom. 1. Brandskydd vid fabriker o. d. (BS § 58)	24
mom. 2. Brandskydd vid samlingslokaler o. d.	24
§ 44. Undantag vid äldre byggnader	24

Kap. 3. Om hiss- och motviktsschakt samt hissmaskinrum.

§ 45. Hiss	25
§ 46 mom. 2. Hisschakt	25
mom. 10. Motviktsschakt	26
mom. 12. Utrymme under hiss	26
mom. 13. Hissmaskinrum	26

Kap. 4. Om garage.

§ 47. Garage	27
§ 48 mom. 1. Mindre garage	27
mom. 2. Större garage	27
§ 49. Automobilreparationsverkstad	28
§ 50. Undantag	28

Kap. 5. Om gård och stängsel.

§ 51 mom. 1. Gårds höjdläge (BS § 44—46)	29
mom. 2. Avlopp från gård	29
mom. 3. Tillträde till gård (BS § 46)	29
§ 52. Plantering (BS § 45)	29
§ 53. Isolering och stödjemur mot gård (BS § 50)	29
§ 54 mom. 1. Stängsel mot gata (BS § 44)	29
mom. 2. Stängsel mellan tomter	30
mom. 3. Gemensamt stängsel	30
mom. 4. Stängsels beskaffenhet	30

Kap. 6. Om rivning.

§ 55 mom. 1. Uppgift å bortgående lägenheter	30
mom. 2. Villkor för tillstånd till rivning	30
mom. 4. Skyddsåtgärder vid rivning	30

Kap. 7. Om byggnadslov.

§ 56 mom. 1. Ritningar och beskrivning (BS § 62 mom. 1)	31
mom. 2. Erforderliga byggnadsritningar	31
mom. 7. Konstruktionsritningar o. d.	32
§ 57 mom. 1. Tillstånd till andra åtgärder än nybyggnad (BS § 61 mom. 2)	32
mom. 3. Uppdrag åt tjänsteman att meddela visst tillstånd 33	

4 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

	Sid.
§ 58. Uppgift om ledningar och deras skyddande (BS § 62 mom. 1)	33
§ 59 mom. 1. Fastställda ritningars utlämnande. Handlingars arkivering	34
mom. 2. Avgifts erläggande	34
§ 60. Provisorisk byggnad (BS § 43)	34
Kap. 8. Om tillsyn över byggnadet.	
§ 61 mom. 1. Utsättning av höjd- och planläge	34
mom. 3. Kontroll å plan- och höjdläge	35
§ 62 mom. 1. Besiktning av byggnadsarbete	35
mom. 2. Besiktningar utöver de föreskrivna	35
mom. 3. Anmälan om arbetets påbörjande	35
mom. 4. Konstruktionsgranskning avvaktas	35
mom. 5. Brandchef och hälsovårdsnämnd underrättas	36
mom. 6. Fastställda ritningar företes. Handräckning	36
§ 63. Besiktning på grund av anmälan	36
§ 64. Avbrott i byggnadsarbete (BS § 74)	36
§ 65 mom. 1. Ansvarig byggmästare (BS § 76)	36
mom. 2. Ansvarig arbetsledare för smärre byggnadsföretag (BS § 76)	37
mom. 3. Särskild sakkunnig (BS § 76)	37
mom. 4. Skyldighet att anmäla arbetsledare (BS § 77)	37
Kap. 9. Om tillfälliga anordningar vid pågående byggnadsföretag.	
§ 66 mom. 1. Tillstånd till ställningar o. d. (BS § 79)	37
mom. 2. Inkräktande av gatumark	38
§ 67 mom. 1. Ställningars beskaffenhet	38
mom. 2. Skyddstak och täckt gång	38
mom. 3. Försiktighetsmått	38
mom. 4. Förvaringsplanks och bodars höjd	38
§ 68. Eldning i värmebod (BS § 79)	38
§ 69. Eldning för uttorkning (BS § 79)	39
Kap. 10. Särskilda bestämmelser om byggnande utom stadsplan.	
§ 70. Undantag för utomplansområden	40
§ 71. Tillträde till tomtplats	41
Kap. 11. Allmänna bestämmelser.	
§ 72. Brandteknisk klassindelning	41
§ 73 mom. 1. Annan byggnadsplats än tomt	42
mom. 2. Beräkning av våningsantal	42
§ 74. ÖA meddelar dispens	42
§ 75. Påföljd av förseelse	42
§ 76. Arbetet verkställs på den försumliges bekostnad	42
§ 77. Klagerätt för fastighetsnämnden	43
I kraftträdande. Övergångsbestämmelser	43

Byggnadsordning för Stockholms stad.

Överståthållarämbetets kungörelse (nr 107) den 14 november 1934.

(Jfr Kf 1876: 544; 1890: 152; 1927: nr 40; 1931: nr 84.)

Till allmänhetens kännedom varder härigenom kungjort, att överståthållarämbetet denna dag fastställt följande

Byggnadsordning för Stockholms stad. .

KAP. 1.

Om byggnadsnämnden.

§ 1.

Byggnadsnämnden består av fem ledamöter.

§ 2.

1. Byggnadsnämnden håller i regel ordinarie sammanträde en gång i veckan å tid, som nämnden bestämmer och som på lämpligt sätt bringas till allmänhetens kännedom. Extra sammanträde hålles, då ordföranden finner sådant erforderligt.

2. Ordinarie ledamot, som är hindrad att närvara vid sammanträde, skall anmäla detta till nämndens expedition i så god tid, att suppleant kan inkallas.

3. Suppleant äger närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna men i beslutet endast i den mån han ersätter ordinarie ledamot. Nämnden beslutar om den ordning, i vilken suppleant skall inkallas vid förfall för av stadsfullmäktige utsedd ledamot.

§ 3.

Anmälningar och skrivelser till byggnadsnämnden inlämnas till nämndens expedition, vilken hålles öppen å tider, som av nämnden kungöres.

18 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

lämpligt material, under villkor att erforderliga åtgärder vidtagas till undvikande av ökad eldfara.

2. Trappa skall äga direkt förbindelse med vinden, där ej byggnadsnämnden för särskilt fall medgiver undantag, och skall i hus med mer än tre våningar medelst branddörrar avstängas såväl mot oinredd vind som mot källare.

§ 30.

1. Huvudtrappas minsta bredd skall vara i hus med fem eller flera våningar 1,50 meter, i hus med tre eller fyra våningar 1,35 meter och i hus med mindre antal våningar 1,20 meter. Om trappa göres rak och trapparmarna endast skiljas med räcken, må dock trappan göras intill 15 centimeter smälare än sålunda stadgats.

2. Förstuga och trapplan, från vilket finnas ingångar till flera än två lägenheter, skola vid huvudtrappa hava minst den bredd, som i mom. 1 stadgas för svängd trappa. Om trapplan åt någondera sidan sträcker sig mer än 1,50 meter utanför området framför trappan, och ingång till lägenhet beredes från sådan del av trapplanet, skall dess bredd ökas med minst 15 centimeter och, om trapplanet har mera avsevärd utsträckning, med intill 30 centimeter utöver den eljest för trapplanet föreskrivna minsta bredden.

3. Huvudtrappa med tillhörande planer skall vara tillräckligt dagerbelyst, med rätt dock för byggnadsnämnden att, där det prövas utan olägenhet kunna ske, medgiva dagsljusets behöfliga komplettering eller fullständiga ersättande med elektrisk belysning. I trappa, som ej är försedd med öppningsbara fönster i tillräcklig utsträckning, skola anordningar vidtagas såväl för ständig luftomsättning som för trappans hastiga utvädring.

4. Trappa skall vara försedd med ledstång, såvitt den icke endast förbinder skilda våningar inom samma lägenhet eller dess ändamål eljest föranleder undantag.

5. Från de i denna paragraf angivna måttbestämmelser må byggnadsnämnden medgiva undantag, då trappa leder till högst fyra lägenheter eller är belägen helt inom en lägenhet.

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 19

§ 31.

1. Bostadslägenhet skall så anordnas, att den bereder möjlighet till trevnad och god hygien. Den skall sålunda erbjuda lämpliga och tillräckliga möbelpatser, vara försedd med tambur och nödiga garderobsutrymmen, behöflig sanitär utrustning och lämplig anordning för uppvärmning samt i övrigt tillgodose skäligen anspråk på utrymme och bekvämlighet. Lämplig förbindelse bör anordnas mellan rummen med undvikande i möjligaste mån av mörka eller otillräckligt dagerbelysta utrymmen.

2. Till bostadslägenhet skall finnas vindskontor eller däremot svarande förvaringsrum i källare eller på annan plats inom byggnaden. För rengöring och vädring av sängkläder, mattor och dylikt skall finnas av hälsovårdsnämnden godkänd anordning å därför lämplig plats.

3. Vid planläggande av bostadslägenhet bör tillses, att den får i möjligaste mån soligt läge och, där så lämpligen kan ske, göres genomluftbar. Där flera än två lägenheter i varje våning läggas invid samma trappplan och därigenom eller av annan anledning ensidigt belysta, icke genomluftbara lägenheter uppkomma, bör planen såvitt möjligt så anordnas, att lägenheterna icke vetta mot nordligt väderstreck.

§ 32.

I boningshus med mer än två våningar och där trappuppgång leder till flera än två med kök eller kokvrå försedda lägenheter i varje våning, skall, där ej byggnadsnämnden finner skäl medgiva undantag, anordnas sopnedkast till uppsamlingskärl i för hämtning lätt åtkomligt utrymme.

§ 33.

1. Bonings- och arbetsrum skola givas den storlek, som från hälsosynpunkt och med beaktande av övriga i varje fall inverkan omständigheter kan anses tillfredsställande. Vid bedömning av rummets erforderliga storlek bör sålunda avseende fästas vid såväl rumshöjd som luftväxlingsanordningar.

2. I bostadslägenhet om endast ett rum med kök eller kok-

20 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

vrå får rummets golvyta ej understiga 15 kvadratmeter. Undantag härifrån må medgivas för lägenhet, vars användning står under betryggande tillsyn, liksom eljest i särskilt fall.

3. Kokvrå får ej givas mindre golvyta än 2 kvadratmeter och ej mindre bredd än 1,35 meter.

§ 34.

Bonings- och arbetsrum skola hava en höjd av minst 2,70 meter. Förläggas sådana rum i vind, må de givas en höjd av minst 2,50 meter. I byggnad, som uppföres i öppet byggnads sätt och ej inrymmer flera än två för familj avsedda lägenheter, liksom i sammanbyggda enfamiljshus, må rumshöjden vara mindre, dock minst 2,40 meter. Under förutsättning att rummets volym ej understiger 16 kubikmeter, må på byggnadsnämndens prövning bero, huruvida i enstaka rum inom lägenhet eller eljest i särskilda fall höjden må vara mindre, dock ej under 2,10 meter.

§ 35.

1. För ernående av tillfredsställande luftväxling inom byggnad skall iakttagas:

att bonings- och arbetsrum, bad- och dusehrum samt tvättstuga förses med av byggnadsnämnden godkänd anordning såväl för införande av frisk luft som för avlägsnande av den förbrukade;

att i kök och kokvrå anordnas imavlopp samt skafferi med friskluftsintag;

att från gasspis, gaskamin och vattenvärmare för gas anordnas avgaskanal enligt bestämmelser, som byggnadsnämnden meddelar på förslag av industriverksstyrelsen;

att klosettrum förses med utsugningskanal; samt

att till pannrum för värmeledning anordnas direkt utifrån ledande, efter eldstadens storlek avpassat, icke stängbart luftintag, där ej byggnadsnämnden med hänsyn till anläggningens ringa storlek medger undantag.

2. Utsugningskanal för luftväxling skall givas en genomskärningsarea, avpassad efter rummets volym och ändamål, dock från bonings- eller arbetsrum minst 13 centimeter i fyr-

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 21

kant och imrör från kök eller kokvrå minst 13 × 25 centimeter. Avvikelse från dessa måttbestämmelser må medgivas för enfamiljshus och eljest i särskilt fall.

3. Väggar till kanal för luftväxling skola utföras av varaktigt, icke brännbart material av tillräcklig hållfasthet. Är vägg tjockleken mindre än 5 centimeter, skola delar, som icke äro mothbyggda, kringklädas med minst 5 centimeter tjocka väggar av icke brännbart material.

§ 36.

1. Varje eldstad skall hava eget rökrör; dock att i äldre hus, där svårighet möter att för ny eldstad uppmura särskilt rökrör, gemensamt sådant må användas för två eldstäder, därest genom intyg av skorstensfejare blivit styrkt, att fara för inrökning ej uppkommer.

2. Rökrör skall hålla minst 13 centimeter i fyrkant, rökrör från öppen spis dock minst 13 × 20 centimeter och från värmepanna minst 25 × 25 centimeter eller från mindre sådan 13 × 20 centimeter.

3. Väggar till rökrör skola utföras av bränt tegel eller annat likvärdigt material, som av byggnadsnämnden godkännes. Muras väggarna av tegel, skola de givas en tjocklek av minst 12 centimeter eller, där de omsluta rökrör från större värmepanna eller dylik eldstad, minst 25 centimeter. Gränsar rökrör till annat sådant eller till kanal för luftväxling, må skiljeväggen vara tunnare, om dess längd i horisontal led ej överstiger 13 centimeter, dock för värmepanna eller dylik eldstad ej tunnare än 12 centimeter och eljest minst 7,5 centimeter.

4. Imrör och andra kanaler för luftväxling liksom rökrör skola gå skilda från varandra till skorstenens överkant. Imrör och rökrör få icke utan byggnadsnämndens tillstånd givas större lutning mot lodlinjen än 45° och skola, om större lutning medgives liksom eljest där så för deras rensning erfordras, förseas med rensluckor. Vid avgaskanal skall sådan lucka anbringas vid kanalens botten under avgasrörets insläpp i kanalen, lätt åtkomlig för rensning.

22 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

§ 37.

Skall fläkt användas för luftväxling eller för utsugning från rökrör, äger byggnadsnämnden medgiva avvikelser från bestämmelserna i §§ 35 och 36 och meddela erforderliga föreskrifter rörande kanalernas anordning och dimensioner, fläktrummetts läge och beskaffenhet samt åtgärder mot besvärande ljud och vibrationer från fläkten och mot störning av radio, härrörande från fläktmotorn.

§ 38.

Trummor av andra slag än rök- och ventilationskanaler, såsom ledningstrummor, uppsamlingsschakt, transportbanor och dylikt, skola utföras med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivits för ventilationskanaler och så, att de besitta nödig hållfasthet och ej kunna föranleda elds spridning.

§ 39.

1. Skorsten skall uppdragas så nära taknocken som möjligt och i allmänhet 1 meter över denna samt, där den genomgår yttertaket, kringklädas med plåt eller förses med annan lämplig tätning.

2. Anbringas skorsten i icke motbyggd brandmur eller eljest i yttervägg, skall skorstenen, där så erfordras till säkerställande av drag och förekommande av kondensering, på lämpligt sätt skyddas mot avkylning.

3. Skorstenen innehållande rökrör skall uppföras från grunden eller på underlag av brandsäker konstruktion och till sin hela höjd inom byggnaden putsas eller slammats.

§ 40.

1. Skorsten får ej anordnas så, att röken från densamma besvärar dem som bo eller hava sin verksamhet inom kvarteret. Uppkommer från redan befintlig skorsten sådan olägenhet, och kan den ej lämpligen avhjälpas genom skorstenens förlängning, är ägaren skyldig att, i den mån byggnadsnämnden finner nödigt, vidtaga andra åtgärder, varigenom olägenheten avlägsnas eller i tillräcklig grad förminskas.

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 23

2. Skorsten, som står invid grannes brandmur, skall med minst 1 meter överstiga brandmurens högsta punkt. Vill någon till större höjd uppföra eller påbygga brandmur, invid vilken granne har skorsten, skall grannen inom en månad efter därom erhållen tillsägelse uppdraga skorstenen minst en meter över brandmurens högsta punkt eller, där hinder därför möter, på annat tjänligt sätt avleda röken. Härvid må brandmuren användas till fäste.

§ 41.

1. Bjälkar, takstolar och andra konstruktiva byggnadsdelar av trä få ej anbringas närmare skorsten, innehållande rökrör, än 13 centimeter och i intet fall närmare rökrörs insida än 25 centimeter. Mellanrummet skall i bjälklag och intill vägg fyllas medelst utkragning av muren eller på annat likvärdigt sätt.

2. Där eldstad icke kan direkt förbindas med skorstenspipa, må förbindelserör av betryggande beskaffenhet användas. Sådant rör må göras av plåt, i rum med väggar eller tak av trä, dock endast om dessa äro brandhärdigt beklädda och avståndet till röret är minst 45 centimeter.

§ 42.

1. Kakelugnar, öppna spisar och andra murade eldstäder skola, där de ej vila på brandsäkert bjälklag, uppföras på mur eller i mur fästade bärjärn och på sådant sätt, att eldstadens botten ej lägges närmare därunder befintligt trä än 25 centimeter. För köksspis, som ej värmes med gas eller elektricitet, skall avståndet vara minst 40 centimeter. Vägg intill eldstad av nu nämnt slag eller kamin skall bestå av minst 12 centimeter tegelmur eller vara utförd på sätt, som erbjuder samma isolering och motståndsförmåga mot eld.

2. Framför eldstad, som i mom. 1 sägs, skall läggas plan av sten, betong eller dylikt till minst 45 centimeters bredd för köksspis och minst 30 centimeters bredd för annan eldstad med utsträckning åt sidorna för kakelugn till sockelns bredd samt för annan murad eldstad och spis till 15 centimeter och för kamin till 10 centimeter på vardera sidan utöver eldstadens bredd. För kamin på järnfötter må planet göras av plåt.

24 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

3. Gasspisar, gaskaminer, vattenvärmare för gas eller elektricitet och elektriska pisar skola uppsättas och isoleras på ett mot eldfara betryggande sätt enligt bestämmelser, som meddelas på sätt i § 35 mom. 1 sägs. För utbyte av befintlig anordning för kokning eller uppvärmning mot apparat för samma ändamål av nu nämnt slag erfordras ej byggnadsnämndens tillstånd.

§ 43.

1. Fabriks- eller verkstadslokal för utövning av sådant yrke, till vars bedrivande särskild eldstad, ugn, ångpanna, explosionsmotor eller liknande inrättning användes, eller där varm luft erfordras i anstalt för torkning, ävensom där eldfarliga ämnen i mängd samlas, får ej inrättas utan tillstånd av byggnadsnämnden, som har att, i den mån ej bestämmelser i ämnet finnas i annan ordning utfärdade, angående eldstäder, rökgångar, avgaskanaler, skorstenar, brandsäkra väggar, golv och tak, branddörrar eller dylikt meddela de föreskrifter, som i varje fall må anses betryggande mot eldfara, ävensom att föreskriva åtgärder till förhindrande av besvärande rökbildning.

2. Beträffande varuhus såväl som större affärslokal, samlingsal eller annan lokal, avsedd att inrymma ett större antal personer, har byggnadsnämnden att, i den mån ej bestämmelser i ämnet finnas i annan ordning utfärdade, efter branchefens hörande meddela de särskilda föreskrifter, som nämnden finner erforderliga ur brandskyddssynpunkt samt med hänsyn till lokalens utrymningsmöjligheter. Dörr till sådan lokal skall göras utåtgående och upphängas så, att den i uppslaget läge ej inkräktar på utrymningsvägens erforderliga bredd.

§ 44.

Vid förändring av äldre byggnader liksom vid underhållsarbeten och reparationsåtgärder må byggnadsnämnden i särskilt fall, där svårighet och kostnad eller vanprydna eljest skulle uppstå, medgiva sådana avvikelser från föreskrifterna i detta kapitel, vilka prövas kunna ske, utan att sundheten, byggnadens bestånd eller säkerhet mot eldfara äventyras.

KAP. 3.

Om hiss- och motviktsschakt samt hissmaskinrum.

§ 45.

Med hiss förstås varje lyftanordning, försedd med hisskorg eller lastplan, som föres mellan fasta styrlister eller likvärdig anordning.

§ 46.

1. Hiss må efter byggnadsnämndens tillstånd anbringas utanför eller inuti byggnad.

2. Hiss skall utefter hela hissbanan eller till så stor del därav, som erfordras för undvikande av fara, omgivas med stängsel av lämplig konstruktion.

3. I varje ingång till hisschakt skall i plan med stängslets insida anbringas dörr av material och med ramomfattning, som lämpas efter stängslet i övrigt. Dörr får ej inrättas så, att den kan öppnas inåt schaktet.

4. Fönsteröppning eller ljusöppning i dörr till hisschakt skall förses med stadigt fästat, minst 6 millimeter tjockt spegelglas, där så finnes nödigt med ingjutet metalltrådsnät, och anbragt i plan med schaktets eller dörrens insida. Fönster får ej inrättas så, att det kan öppnas inåt schaktet.

5. Dörrar och grindar till hisschakt i boningshus skola så inrättas, att de vid användning ej förorsaka störande buller.

6. Där hisskorg är helt eller delvis öppen, skola de delar av stängslet jämte däri anbragta dörrar, som vetta mot korgens öppna sidor, utföras av hårt material med jämn yta. Stängsel av metalltrådsnät, gallerverk och dylikt anses vara jämnt, när maskvidden ej överstiger 10 millimeter.

7. Anbringas hiss inuti byggnad, skall stängslet vara tätt och av brandsäker konstruktion, och öppningar däri förses med branddörrar eller i järnram fästade fönster av i mom. 4 angiven beskaffenhet. Undantag härifrån må medgivnas för sådan del av hisschakt, som ligger inom eller vetter mot trapphus, liksom eljest, då byggnadsnämnden finner särskilda skäl föreligga.

26 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

8. Omslutes hisschakt helt eller delvis av genombrutet stängsel, skall stängslet äga betryggande styrka och täthet samt på de sidor, där intagsöppningar finnas, täcka hela hissbanan från lägsta stannplanet till 2,10 meter över det högst belägna. I övrigt skall stängslet givas en höjd av minst 2,10 meter över golv eller stegplan, mätt från stegs framkant, eller den större höjd, som erfordras för att förhindra att driften störes eller att människor utsättas för fara.

9. Där källare och oinredd vind äro brandsäkert avskilda från byggnaden i övrigt, skall hisschakt, som går genom källartak, i källaren och hisschakt, som går genom vindbjälklaget, i vinden inklädas med brandsäkra väggar, och öppningar i dessa väggar förses med branddörrar.

10. Motviktsbana skall, där den på grund av sitt läge kan medföra fara för människor, förses med stängsel av betryggande styrka och täthet till hela sin utsträckning, räknat från schaktets botten till högsta punkt av motvikt i dess högsta läge, dock till minst 2,10 meter över högsta stannplanet. Sådant stängsel erfordras dock ej å sida, som vetter mot hiss-korg, därest icke motvikten tillhör annan hiss.

11. Där särskilt motviktschakt förekommer, skall detta omslutas av brandsäkra väggar, och för tillsyn erforderlig öppning förses med brandlucka.

12. Utrymme mitt under hiss- eller motviktschakt, även i annat våningsplan än det närmast undervarande, får icke utom vid behövlig tillsyn vara tillgängligt för människor, därest icke sådana anordningar vidtagits, som bereda nöjaktig säkerhet i händelse av hiss-korgens eller motviktens nedstörtande.

13. Hissmaskineri med därtill hörande anordningar ävensom brytskivor skola inrymmas i avstängt rum, som skall vara rymligt och lätt tillgängligt. Hissmaskinrum skall till golv, väggar och tak utföras i brandsäker konstruktion och skall förses med branddörr. Maskinrums golv och maskinbäddar av betong skola förses med hård och slät yta. I mån av behov skola i fråga om maskineriet särskilda åtgärder vidtagas mot besvärande ljud, vibrationer och störning av radio. Anbringas fönster till maskinrum i takytan, skall detsamma utvändigt förses med skyddsnet av erforderlig styrka. På byggnads-

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 27

nämnden ankommer att avgöra, huruvida även rum för brytskivor skall utföras på sätt som för maskinrum är föreskrivet.

KAP. 4.**Om garage.****§ 47.**

Med garage förstås i denna byggnadsordning förvaringslokal för motorfordon (automobiler och motoreyklar) eller motorredskap, som drivas med eldfarlig olja av första klass.

§ 48.

1. Vid inrättande av garage av den storlek, att i detsamma icke kan förvaras mer än en automobil eller fem motoreyklar eller ett motorredskap, skola följande föreskrifter gälla:

a) Golv skall utföras av stålslipad betong eller på annat likvärdigt sätt samt läggas i lutning mot inom eller utom garaget anordnad avloppsbrunn eller mot portarna.

b) I byggnad, som jämte garage inrymmer bostadslägenhet, samlingslokal, butiks-, kontors- eller annan arbetslokal, skola garagets väggar och tak av brännbart material förses med flamskyddande beklädnad och vara så utförda, att gaser från garaget ej intränga i andra lokaler. Dörr må dock anbringas mot angränsande lokal, om den göres tättslutande.

2. Vid inrättande av garage av den storlek, att i detsamma kan förvaras flera motorfordon eller motorredskap än som i mom. 1 sägs, skola följande föreskrifter gälla:

a) I byggnad, som uteslutande inrymmer garage, skola väggar och tak vara brandsäkra, där byggnaden innehåller mer än en våning, och eljest åtminstone brandhårdiga. Trappa, som förbinder våningar, skall vara brandsäkert kringbyggd och försedd med självstängande branddörrar.

b) I byggnad, som jämte garage inrymmer bostadslägenhet, samlingslokal, butiks-, kontors- eller annan arbetslokal eller förvaringsrum för djur, skola väggar och tak, som omsluta garaget, göras brandsäkra och utföras så, att gaser från detsamma ej intränga i andra lokaler.

28 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

e) Golv skall utföras av stålslipad betong eller på annat likvärdigt sätt och läggas i lutning mot kloakbrunn, vilken, därest den står i förbindelse med allmän avloppsledning, skall vara försedd med bensinavskiljare av lämplig konstruktion.

d) Garage skall hava med hänsyn till dess storlek och form erforderligt antal utgångar. Göras portarna inåtgående eller skjutbara, skall utåtgående gångdörr med minsta bredd av 70 centimeter anbringas i eller i omedelbar närhet av portarna. Reservutgång skall göras minst 70 centimeter bred och, om den inbygges, förses med brandhårdiga väggar och självstängande, utåtgående branddörrar.

e) Garagetfönster, omedelbart under fönster till boningsrum, får ej göras öppningsbart.

f) Garage skall förses med lämpliga anordningar för ventilation vid golv och tak. Ventilationskanal får ej utmynna i skorstenspipa, som står i förbindelse med eldstad, och ej heller hava förbindelse med kanaler, som leda till eller från andra utrymmen i byggnaden.

g) Uppvärmning må ske endast medelst sådan anordning, som utesluter eldfara. Om värmealstringen sker genom eldstad, skall denna sålunda vara skild från garaget med brandsäker vägg utan öppningar.

h) Till artificiell belysning må endast användas elektriska glödlampor, vilka jämte ledningar, anslutningskontakter, strömbrytare och andra elektriska apparater uppfylla de föreskrifter, som utfärdats av elektricitetsverket.

§ 49.

Beträffande lokal för yrkesmässig reparation och tillsyn av motorfordon eller motorredskap skall gälla, vad ovan stadgats angående garage. Sådan verkstad får ej anordnas inom garage men må dock medelst branddörr göras tillgänglig därifrån, om den äger direkt förbindelse med det fria.

§ 50.

Från bestämmelser i detta kapitel äger byggnadsnämnden för särskilt fall medgiva avvikelser, där detta kan ske utan åsidosättande av nödigt skydd mot eldfara eller annan olägenhet.

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 29

KAP. 5.

Om gård och stängsel.

§ 51.

1. Gård och annan obebyggd del av tomt må ej förläggas lägre än angränsande gatas nivå och ej på större höjd över denna än 1 meter, där ej byggnadsnämnden finner terrängförhållandena påkalla annat läge.

2. Uppkommer olägenhet för tomt genom spill- eller regnvatten från angränsande tomt, till vilken icke framdragits gatuledning, är ägaren till sistnämnda tomt skyldig att, om byggnadsnämnden så bestämmer, på ändamålsenligt sätt bortleda vattnet till dagvattenledning eller dike, såvitt möjligt utan att draga ledning genom grannes fastighet.

3. Mellan gård och gata skall finnas tillräckligt bred och i övrigt lämplig förbindelse, som, där förhållandena påkalla, skall lämna obehindrat tillträde till gården för införande av tyngre brandredskap.

§ 52.

Då byggnadsnämnden förelägger tomtägare att anlägga plantering å sådant område i kvarter, som undantagits från bebyggande, skall nämnden tillse, att jorden på lämpligt sätt beredes och att god helhetsverkan uppnås.

§ 53.

Vid påfyllning av gård invid byggnad eller gränsmur skall byggnaden eller muren förses med betryggande och varaktig isolering mot fukt. Till förhindrande av markens förskjutning eller ras vid förändring av gårds höjdläge invid tomtgräns skall, där så erfordras, uppföras stödjemur.

§ 54.

1. Där byggnadsnämnden ej föreskrivit, att tomt skall i gräns mot gata eller annan allmän plats lämnas öppen, skall tomtägaren i sådan gräns anbringa stängsel.

32 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

påfordrar, skola ritningar företes jämväl över byggnaden i oförändrat skick.

3. Å planritning över bottenvåning skola byggnadens huvudmått vara påskrivna och i allmänhet tomtens gränslinjer angivna, varjämte vid helt ny byggnad liksom vid till- eller påbyggnad skall angivas å tomten förut befintlig byggnad, därest densamma är avsedd att kvarstå.

4. Å genomskärningsritning skola byggnads höjd och våningshöjder vara angivna med mått.

5. Skall byggnad uppföras i gräns mot granntomt, och finnes byggnad å denna tomt på motsvarande sträcka i samma gräns, skall närmaste del av sådan byggnad angivas å fasad- eller sektionsritning.

6. Om byggnads utseende i och för sig eller i förhållande till angränsande byggnader ej tillräckligt klart framgår av de inlämnade handlingarna, äger byggnadsnämnden att från sökanden infordra perspektivritning eller, om byggnaden är av synnerlig betydelse för stadsbilden, modell i erforderlig skala.

7. I den mån så erfordras, äger nämnden att från sökanden infordra uppgift om marklagrens beskaffenhet, borrhkarta, särskilda konstruktionsritningar i tillräcklig skala, hållfasthetsberäkningar samt ritningar, utvisande rök- och ventilationskanaler.

8. Ritningar och tillhörande beskrivning skola inlämnas i två exemplar. Av ritningsexemplaren skall det ena vara utfört å kalkerväv.

9. Är ärende av beskaffenhet att kunna prövas på grundval av enklare handlingar än vad ovan sagts, må byggnadsnämnden medgiva de undantag, som betingas av förhållandena.

§ 57.

1. Byggnadsnämndens lov erfordras jämväl för sådant underhållsarbete eller annan reparationsåtgärd, som berör byggnads konstruktion, för ändring av takbeläggning å byggnad genom utbyte av visst material mot annat, för byggnads omputsning eller omfärgning eller för annan åtgärd berörande byggnads yttre, för plantering eller annan anordning å förgård samt för plantering å annan kvartersmark, där enligt

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 33

stadsplanen plantering skall anläggas eller byggnadsnämnden med stöd av § 45 i byggnadsstadgan därom förordnat.

2. Vid ansökan om lov, som nu är nämnt, skola bestämmelserna i § 56 i tillämpliga delar gälla. Avser ansökningen utbyte av takbeläggingsmaterial eller byggnads omfärgning, behöver den ej åtföljas av ritning. Avser ansökningen plantering, skall å ritning angivas de slag av träd eller buskar, som föreslås skola komma till användning samt det tillämnade jorddjupet inom anläggningens skilda delar.

3. I fråga om byggnadsföretag eller annan åtgärd, som avses i denna paragraf, samt om kolonistugor, som uppföras på område, över vilket koloniträdgårdsrådet övar tillsyn, äger byggnadsnämnden uppdraga åt någon sin tjänsteman att meddela lov och lämna erforderliga föreskrifter. Beslut, varigenom tillstånd sålunda lämnats, skall anmälas inför byggnadsnämnden vid dess nästinfallande sammanträde. Klagan över sådant beslut må föras genom besvär hos nämnden senast femtonde dagen efter beslutets meddelande. Byggnadsnämnden äger ock uppdraga åt någon sin tjänsteman att avgiva infordrat yttrande till överståthållarämbetet i frågor rörande skyltar.

§ 58.

Innan byggnadslov meddelas, skall byggnadsnämnden, där så prövas nödigt, från gatunämnden infordra upplysningar, huruvida ledningar för vatten och avlopp finnas i gatan invid byggnadsplatsen, om deras läge i förhållande till tomtgränsen och djup under gatan samt om vad må vara att iakttaga till ledningarnas skyddande mot skada. Vid byggnadslovets meddelande skall nämnden lämna sökanden uppgift i berörda hänseenden och erforderliga föreskrifter för beredande av sådant skydd ävensom för skyddande av i gata nedlagda triangel- och polygonpunkter. I avseende å befintliga gasledningsrör och elektriska kablar skall nämnden förelägga sökanden att, innan arbete för grundläggning påbörjas, hos industriverksstyrelsen begära föreskrifter rörande vad som till rörens eller kablarnas skyddande mot skada bör iakttagas.

34 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

§ 59.

1. Det å kalkerväv utförda exemplaret av ritningarna samt den i § 62 mom. 1 b) i byggnadsstadgan omnämnda kartan jämte ett exemplar av den ansökningen åtföljande beskrivningen skola förvaras i byggnadsnämndens arkiv. Det andra exemplaret av nämnda handlingar skall, sedan byggnadslov beviljats, så snart ske kan av vederbörande tjänsteman förses med påskrift om fastställelse samt, jämte till byggnadslovet hörande föreskrifter, hållas för avhämtning tillgänglig.

2. Byggnadsarbete må icke påbörjas, innan ovan nämnda handlingar blivit av sökanden avhämtade och avgift enligt gällande taxa i samband därmed erlagd.

§ 60.

För byggnad av tillfällig beskaflenhet, avsedd att uppföras på staden tillhörig mark, och som ej är att hänföra till de i § 66 mom. 1 omnämnda byggnader, må byggnadsnämnden lämna befrielse från i denna byggnadsordning givna föreskrifter, där nämnden finner sådant påkallat med hänsyn till byggnadens ändamål och det kan ske, utan att sundheten och brandsäkerheten därigenom sättas i fara eller olägenhet eljest uppkommer för grannskapet. Nämnden skall därvid bestämma den tid, sådan byggnad må kvarstå.

KAP. 8.

Om tillsyn över byggandet.

§ 61.

1. Den i § 72 i byggnadsstadgan omförmälda förrättning i fråga om byggnadens läge på marken skall verkställas genom stadsingenjörskontoret. De uppgifter, som erfordras för utmärkande av byggnadens höjdläge, skola inhämtas från gatukontoret.

2. Befinnes vid utstakningsförrättning gränsbestämning erforderlig, skall sådan äga rum jämlikt bestämmelse i lagen

Nr 27. . Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 35

om fastighetsbildning i stad 2 kap., innan nybyggnad eller schaktning och sprängning för byggnadsföretag påbörjas vid gränsen.

3. Sedan fotmuren blivit uppförd, må byggnadsarbetet ovan densamma ej fortsättas, förrän genom stadsingenjörskontoret, där så erfordras efter samråd med gatukontoret, uttrönts, att byggnaden blivit rätt anlagd.

§ 62.

1. Besiktning jämlikt § 73 i byggnadsstadgan verkställas av stadsarkitekten eller annan nämndens tjänsteman, som därtill förordnas. Skriftlig ansökan om sådan besiktning skall ingivas:

- a) då grävning eller sprängning till grundbotten blivit utförd eller pålning skall påbörjas;
- b) då grundläggning fullbordats och fotmuren uppförts;
- c) då byggnadens stomme med skorstenar och yttertak är uppförd, men innan putsning företagits eller golv inlagts;
- d) då hisschakt med tillhörande maskinrum fullbordats;
- e) då ny byggnad är för sitt ändamål fullt färdig, eller då om-, på- eller tillbyggnad eller ändring av byggnad blivit fullbordad, men innan lokalerna tagits i bruk för avsett ändamål (slutbesiktning).

2. Utöver de besiktningar, som ovan nämnts, äger byggnadsnämnden förordna om de ytterligare besiktningar, som finnas erforderliga för tillsyn å arbete, liksom ock där byggnadens enkla beskaffenhet eller företagets ringa storlek eller förhållandena i övrigt därtill föranleda, bestämma om färre besiktningar. Där så anses nödigt, äger byggnadsnämnden från den byggande infordra intyg av vederbörande skorstensfejare, utvisande att mot rök- och ventilationskanaler intet är att erinra.

3. Därest byggnadsarbete, vartill nämnden givit lov, icke omedelbart igångsättes, skall anmälan göras hos nämnden, när arbetet påbörjas.

4. Skola konstruktionsritningar och hållfasthetsberäkningar över grunden eller andra delar av byggnaden ingivas till

42 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

med *branddörr* eller *brandlucka* förstås i denna byggnadsordning sådan dörr eller lucka, som tillika med karm eller annat fäste bereder tillfredsställande skydd mot brands spridning med hänsyn till den fordran, som i sådant avsende ställes på byggnadsdelen, vari dörren eller luckan ingår.

§ 73.

1. Vad i denna byggnadsordning stadgas om tomt, skall i tillämpliga delar gälla stadsäga eller annan byggnadsplats.

2. Där i denna byggnadsordning våningsantalet finnes angivet, inräknas ej vindsvåning i detta antal, såvitt ej därom i särskilt fall stadgas.

§ 74.

Från föreskrifterna i denna byggnadsordning må överståthållarämbetet på framställning av byggnadsnämnden medgiva undantag, då lokala förhållanden eller andra viktiga omständigheter göra sådant önskvärt.

§ 75.

Den, som gör sig skyldig till annan förseelse mot byggnadsordningen än som i § 120 i byggnadsstadgan omförmäles, dömes till dagsböter och vare ändock skyldig att efter föreläggande av byggnadsnämnden vidtaga åtgärder för vinnande av rättelse.

§ 76.

Underlåter någon att utföra arbete eller vidtaga annan åtgärd, som jämlikt byggnadsstadgan, denna byggnadsordning eller de i enlighet därmed givna föreskrifter åligger honom, och fullgör han icke inom föreskriven tid efter därom från byggnadsnämnden erhållen tillsägelse, vad han försummat, eller kan han icke med sådan tillsägelse träffas, äge nämnden att, där så anses nödigt, låta på den försumliges bekostnad mot lega verkställa arbetet eller åtgärden. Kostnaden härför förskjutes av stadskassan och skall sedermera hos den tredskande uttagas.

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 43

§ 77.

För bevakande av det allmännas rätt äger fastighetsnämnden i byggnadsfrågor överklaga byggnadsnämndens och överståthållarämbetets beslut.

Denna byggnadsordning träder i kraft den 1 januari 1935, från och med vilken dag nu gällande byggnadsordning upphör att gälla; dock att, om därförut ansökan ingivits om byggnadslov eller annat tillstånd enligt då gällande byggnadsordning, ansökningen skall bedömas enligt sistnämnda författning.

Vad i § 4, punkt 2, stadgas om behörighet till befattningen såsom sekreterare hos byggnadsnämnden skall ej träda i tillämpning förrän efter den nuvarande sekreterarens avgång från befattningen.

44 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

Sakregister.

	Paragraf (o. moment).
A	
Affärslokaler, brandskydd i	43 m. 2
skiljeväggar i större	26
Allmänna platser, fastställande av namn å	7 m. 1
Altaner, vattenavledning från	28 m. 2
Ansvarig byggmästare	65
Arbete, verkställande på den försumliges bekostnad av	76
Arbetsledare, ansvarig, för smärre byggnadsföretag	65 m. 2
skyldighet att anmäla	65 m. 4
särsk. sakkunnig för vissa byggnadsarbeten	65 m. 8
Arbetsrum, höjd å	34
storlek å	33 m. 1
Arkivering av vissa byggnadslovhandlingar	59 m. 1
Armeringsjärn, skyddande av	15 m. 3, 4
Automobilreparationsverkstad	49
Avgaskanal	35 m. 1; 36 m. 4
Avloppsledning, från gård	51 m. 2
uppgift om samt skyddande av	58
B	
Badrum, bjälklag under	23 m. 4
golv i	24
luftväxling i	35 m. 1
Balkong	10 m. 4
Besiktning, av byggnadsarbete	62—65
på grund av anmälan	63
rörande byggnads läge	61 m. 8
Besiktningssbevis	62 m. 7
Besiktningssmän	62 m. 6; 63
Betongbjälklag	23 m. 4; 25
Betongkonstruktioner, se Armeringsjärn, Sakkunniga.	
Bjälklag i hus som påbygges	25 m. 3
Se även Betongbjälklag, Träbjälklag, Vinds- bjälklag.	
Boningsrum, höjd å	34
storlek å	33 m. 1, 2
Borrkarta	56 m. 7
Bostadslägenhet, beskaffenhet	31
Se även Genomluftning, Luftväxling, Rivning, Vådring.	
Bottenbesiktning	62 m. 1 a
Brandchefen skall höras vid inredning av varuhus, större affärs- lokal, samlingsaal m. m.	43 m. 2
underrättas om viss slutbesiktning av byggnad	62 m. 5
Branddörr, i avskiljande vägg	21 m. 1
brandmur	17 m. 4
fabrik	43 m. 1
hisschakt	46 m. 7, 9
mot vind och källare	29 m. 2
till automobilreparationsverkstad	49
garage	48 m. 2
hissmaskinrum	46 m. 13
vad som förstås med	72

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 45

	Paragraf (o. moment).
Brandhärdig beklädnad	72
byggnadsdel, vad som förstås med	72
Brandlacka, i brandmur	17 m. 4
motviktsschakt	46 m. 11
vad som förstås med	72
Brandmur, avfärgning av	17 m. 7
beskaffenhet	17 m. 1
gemensam, uppförande av	18
glas och öppningar i	17 m. 3, 4
kanaler i	17 m. 2
rivning av egen	20
utelämnande av	17 m. 5, 6
äldre gemensam, ombyggnad av	19
Brandredskap, tillträde till gård för införande av	51 m. 3
Brandsäker byggnadsdel, vad som förstås med	72
Brandteknisk klassindelning	72
Brandväggar, inre	21 m. 1
Buller, från fläkt	37
hiss	46 m. 5, 13
lägenhet till annan	23 m. 1
Burspråk	10 m. 3
Butikslokaler, se Affärslokaler.	
Byggmästare, ansvarig	65
Byggnadsarbete, anmälan om påbörjande av	62 m. 3
avbrott i	64
besiktning av	62—65
Byggnadslov	56—59
avgift för	59 m. 2
handlingar erforderliga för	59
meddelas även av tjänsteman	57 m. 3
vid byggande utom stadsplan	71
Byggnadsmaterial	12
Byggnadsnämnden, antal ledamöter i	1
beslut av, kunna överklagas av fastighets- nämnden	77
förelägganden vid förseelse mot byggnadsför- fattningar	75; 76
rätt att föra stadens talan	8
sammanträden	2
sekreterare hos, kompetensfordringar för	4 m. 2
Byggnadsnämnden, tjänstemän hos	4
Byggnadsnämndens arkiv, förvaring av handlingar tillhörande bygg- nadslov	59 m. 1
expedition	3
Byggnadsordningen, dispens från	74
påföljd av förseelse mot	75
underlåtenhet att rätta fel mot	76
Byggnadsritningar	56
Byggnadsstadgan, besiktning av byggnad på grund av anmälan om överträdelse av	63
underlåtenhet att rätta fel mot	76
Byggnadsställningar	66; 67
Dispens från föreskrifterna i byggnadsordningen	74
Dränering	16 m. 3
Duaster, isolering mot	23 m. 1

46 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

	Paragraf (o. moment).
Duschrum, bjälklag under	23 m. 4
golv i	24
luftväxling i	35 m. 1
Dörr, till samlingslokal	43 m. 2
öppnande utåt av	11 m. 1
Se även Branddörr.	
Efterbesiktning	62 m. 1 c
Eldning för uttorkning av nybyggnad, föreskrifter ang.	69
i värmebod, föreskrifter ang.	68
Eldstad i fabriks- eller verkstadslokal	43 m. 1
isolering av	42
plan framför	42 m. 2
Elektrisk spis	42 m. 3
Elektriska kablar, skyddande av	58
Fabriker, väggar och tak i	27 m. 1
Fabrikslokal, eldfarlig	43 m. 1
Fastighetsnämnden, klagorätt i byggnadsfrågor för	77
Fastighetsägare, bidrag till gatukostnad för	5
Flamskyddad byggnadsdel, vad som förstås med	72
Flamskyddande beklädnad	72
Fläkt	37
Fukt, isolering mot	16 m. 3—6; 53
Fyllning	23 m. 3
Fönster, i brandmur	17 m. 4
utbyggda	10 m. 3
öppnande utåt av	11 m. 2, 3
Förankringar	13 m. 2
Förbladelsrör till skorstenspipa	41 m. 2
Förgård, plantering å	57 m. 1, 2
Förseelse mot byggnadsordningen, påföljd av	75
Förstuga	30 m. 2
Försummat arbete, jämlikt byggnadsförfattningarna, verkstäl- lande av	76
Förteckning över fastighetsägare åliggande förpliktelse att till staden utgiva gatukostnadsbidrag m. m.	5
Förvaringsplank, uppförande av	66; 67 m. 4
Galt , uppställning av	68 m. 1; 69
Garage	47; 48
Garderob	31 m. 1
Gaskamin	42 m. 3
Gasledningsrör, skyddande av	58
Gaspis	42 m. 2
Gatukontoret lämnar uppgift om höjdläge å byggnad	61 m. 1, 3
Gatukostnad, förteckning å fastighetsägare åliggande	5
Gatumark, byggnadsställningars och förvaringsplans inkräk- tande å	66 m. 2
tillstånd att inkräkta å	66 m. 1
Gatunamn, fastställande av	7 m. 1
Genomluftning av bostad	31 m. 3
Se även Luftväxling.	
Gluggar	11 m. 3
Gnistsläckare	68 m. 4

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 47

	Paragraf (o. moment).
Golv, i garage	48 m. 1, 2
olika slag av	24
Grund, öppnande ntåt av	11 m. 1
Grund, utskjutande över byggnadslinjen	10 m. 1
Grundgrävning, besiktning av	62 m. 1
Grundläggning	16
besiktning av	62 m. 1
Gränsbestämning	61 m. 2
Gång, täckt, för fotgängare, utmed bygge	67 m. 2
Gård, avlopp från	51 m. 2
höjdläge	51 m. 1
plantering å	52
stödjemur mot	53
tillträde till	51 m. 3
H iss	45
anbringande av	46 m. 1
Hisschakt	46
besiktning av	62 m. 1 d
Hisskorg	46 m. 6
Hissmaskinrum	46 m. 13
Hållfasthetsberäkningar, godkännande av	62 m. 4
Hälsövernämnden, underrättelse om viss besiktning av byggnad tillställes	62 m. 6
I mrör	36 m. 4
Inspektörer, byggnadsnämnden äger anlita av överståthållaräm- betet förordnade	4 m. 3
J ärnkonstruktioner, skydd mot eld av	15 m. 2
rost av	13 m. 4
K ablar, skyddande av vissa	58
Kakelugn	42 m. 1, 2
Kamin	42
i värmebod	68
Kanaler för luftväxling m. m.	35; 36 m. 4
intyg från skorstensfejare om	62 m. 2
isolering av	14 m. 3
ritningar å	56 m. 7
Se även Trummor.	
Karta, se Borrkarta, Kvarterskarta, Tomtkarta.	
Kiosk, se Kontorskiosk.	
Klosett, golv i	24
ventilation av	35 m. 1
Koksgröta, användning för uttorkning av nybyggnad	69
Kokvrå, imavlopp i	35 m. 1, 2
storlek å	33 m. 3
Kolonistugor, tillstånd till uppförande av vissa	57 m. 3
Koloniträdgårdsrådet, uppförande av kolonistugor på områden under	57 m. 3
Konstruktioner, påkänningar å	13
Konstruktionsritningar	56 m. 7
godkännande av	62 m. 4
Kontorskiosk	66 m. 1

48 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

	Paragraf (o. moment).
Kontorslägenheter, skiljeväggar inom	26 m. 2
Kvarterskarta, uppgörande av	9 m. 2
Kvartersnamn, fastställande av	7 m. 2
Kyla, isolering mot	14
Källare, föreskrift om	31 m. 2
golv i	24
isolering av väggar i	16 m. 4
väggar kring rum med eldstad i	26 m. 1
Källargluggar	11 m. 3
Källartrappa	29 m. 2
Kök, imavlopp i	35 m. 1, 2
Kökspis	42 m. 1, 2
L anterna, skyddsanordningar kring	28 m. 3
Ledningstrummar	38
Ledstång, trappas förseende med	30 m. 4
Ljudisolering, inom böningshus	23 m. 1
mellan böningshus och industribyggnad	23 m. 2
mot fläkt	37
hiss	46 m. 13
Luftkanaler, dragning av	36 m. 4
isolering av	14 m. 3
Se även Kanaler.	
Luftning, se Luftväxling, Ventilation, Vädring.	
Luftväxling inom byggnad	35; 36 m. 4; 37
Se även Ventilation.	
Lägenheter, se Bostadslägenhet.	
M arklager, uppgift om beskaffenheten av	56 m. 7
Material, påkänningar å	13
Materialbod	66 m. 1; 67 m. 4
Modell till byggnad	56 m. 6
Motorfordonsverkstad	49
Murverk, tjocklek å	14 m. 1
Målning, se Brandmur, Omfärgning.	
N ybyggnad, besiktning av	62 m. 1
erforderliga byggnadsritningar för	56 m. 2
tillsyn över	61
uttorkning av	69
O fri grund, uppgift å tomt, belägen å	5
Ohyra, förhindrande av spridande av	23 m. 1, 3
styrkande av obehintlighet av, före rivning av byggnad	55 m. 2
Olycksfall, skyddsåtgärder mot, vid byggnads rivning	55 m. 4
vid byggnadsställningar	67 m. 3
å tak och vid lanterna	28 m. 3
Ombyggnad, besiktning av	62 m. 1
erforderliga byggnadsritningar för	56 m. 2
undantag vid äldre byggnad från kap. 2 för	44
Omfärgning av byggnad, tillstånd till	57 m. 1, 2
Omputsning av byggnad, tillstånd till	57 m. 1
P annrum, lufttillförsel till	35 m. 1
Parker, se Allmänna platser.	
Perspektivritningar	56 m. 6

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 49

	Paragraf (o. moment).
Piskrum å vind	21 m. 2
Planritningar	56 m. 2, 3
Plantering	52
tillstånd till	57 m. 1, 2
Platser, allmänna, namn å, fastställande av	7 m. 1
Polygonpunkter, skyddande av	58
Port, öppnande utåt av	11 m. 1
Portomfattningar, framskjutande	10 m. 2
Påbyggnad, besiktning av	62 m. 1
erfoderliga byggnadsritningar för	56 m. 2
Påkännningar å material och konstruktioner	13
Pålning för grund	16 m. 1
besiktning av	62 m. 1
R adio, åtgärder mot störningar av	37; 46 m. 13
Ras, åtgärder till förhindrande av	53
Rensluckor	36 m. 4
Reparationer, tillstånd till	57 m. 1
undantag från kap. 2 vid	44
Ritningar	56; 62 m. 4
fastställda, avgift för	59 m. 2
utlämnande av	59 m. 1
Rivning, ansvarig arbetsledare vid	65 m. 2
styrkande av obehftlighet av ohyra före	55 m. 2
tillstånd till förfarande vid	55
uppgift å bortgående lägenheter vid	55 m. 1
Rost, skydd mot	13 m. 4
Rumshöjd	34
Rumsstorlek	33 m. 1, 2
Rök, åtgärder mot besvärande	40 m. 1; 43 m. 1
Rökkanalet, intyg från skorstensfejare betr. ritningar å	62 m. 2 56 m. 7
Rökrör	36; 37; 69
i värmebod	68 m. 4
Rör, se Avloppsledning, Förbindelserör, Inrör, Kanaler, Rökrör, Stuprör, Trummor, Vattenledning.	
S akkunniga, byggnadsnämnden äger tillkalla	4 m. 3
föreskrift om, för ledning av visst arbete	65 m. 3
Samlingslokaler, brandskydd i	43 m. 2
Schaktning, avvaktande av gränsbestämning före	61 m. 2
besiktning av grundbotten efter utförd	62 m. 1 a
Sekretärer hos byggnadsnämnden, kompetensfordringar	4 m. 2
Servisledningar för gas, elektricitet och vatten, anmälan om borttagande av, vid rivning	55 m. 3
Servitut, förteckning å	5
Skafferil	35 m. 1
Skiljeväggar	26
Skorsten, avlägsnande av olägenhet av rök från avväxling vid	40 m. 1 41 m. 1
beskaffenhet och anordning av	39; 40 m. 2
Skorstensfejare, intyg från	62 m. 2
Skyddstak utanför byggnadsställning	67 m. 2
Skyltar, yttrande i frågor rörande	57 m. 3
Skärmtak	10 m. 5
Slutbesiktning av byggnad	62 m. 1 e, 5

50 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

	Paragraf (o. moment).
Slutgrundbesiktning	62 m. 1 b
Socket, utskjutande	10 m. 2
Solbelysning av lägenhet	31 m. 3
Sopnedkast	32
Spis, öppen	42 m. 1, 2
Sprängning	61 m. 2
Stadsarkitekten, kompetensfordringar åligganden	4 m. 2 6; 9 m. 2; 62
Stadsingenjören, kompetensfordringar åligganden	4 m. 2 6
Stadsingenjörskontoret, förslag till tomtindelning upprättas av verkställer utstakning av byggnad m. m.	9 m. 2 61 m. 1, 3
Stadsplan, ny eller ändrad, förslag till	7 m. 3
Stadsäga, stadganden om tomt gälla även	73 m. 1
Stenhus, mindre, godkännande av arbetsledare för byggande av	65 m. 2
Stombesiktning	62 m. 1 c
Stuprör	28 m. 2
Ställningar, se Byggnadsställningar.	
Stängsel, beskaffenhet	54 m. 4
gemensamt	54 m. 3
mellan tomter	54 m. 2
mot gata	54 m. 1
underhåll av	54 m. 5
Stödjemur, uppförande av	53
Tak, brandhårdiga i vissa fall	27
skydd mot olycksfall å vattenavledning från	28 m. 3 28 m. 2
Takbeläggning å byggnad, tillstånd till ändring av	57 m. 1, 2
Takrännor	28 m. 2
Takstolar, avvaxling av	41
Taktäckningsmaterial	28 m. 1
Tambur	31 m. 2
Tillbyggnad, besiktning av	62 m. 1
erforderliga byggnadsritningar för	56 m. 2
Tillsyn över nybyggnad	61—65
Tomt, stadganden om, gälla även stadsäga eller annan byggnadsplats	73 m. 1
Tomtbok	9 m. 3
Tomtindelning	9
Tomtkarta, fastställd, avgift för utlämnande av	59 m. 2 59 m. 1
Tomtplats, utfartsväg till	71
Transportbanor	38
Trappa, bredd å	30 m. 1
förbindelse med vind och källare	29 m. 2
i garagebyggnad	48 m. 2 a
material till	29 m. 1
Trappplan	30 m. 2, 3
Trappsteg, framskjutande över byggnadslinje	10 m. 2
Trettiondepennning, erläggande av	6
Triangelpunkter, skyddande av	58
Trummor för ledningar o. d.	38
Se även Kanaler.	
Träbjälkar, avvaxling av	41
Träbjälklag	25 m. 3, 4

Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934. 51

	Paragraf (o. moment).
Trähus får uppföras med högst två våningar	15 m. 1
godkännande av arbetsledare för byggande av	65 m. 2
Tvättstuga, bjälklag under	23 m. 4
golv i	24
luftväxling i	35 m. 1
å vind	21 m. 2
Underhållsarbeten å byggnad, tillstånd till	57 m. 1
undantag från kap. 2 vid	44
Underlåtenhet att utföra arbete enl. byggnadsförfattningarna, åtgärder vid	76
Uppsamlingsschakt	38
Utbyggnad, anbringande av	10 m. 3
Utfartsväg till tomtplats	71
Utomplansområden, bestämmelser om byggande å	70; 71
Utstakningsförrättning	61 m. 1, 2
Utsugningskanaler	35 m. 2
Uttorkning av nybyggnad	69
Varuhus, brandskydd i	43 m. 2
Vatten, skydd mot inträngande i byggnadsdelar av	13 m. 3
Vattenledning, isolering av	14 m. 3
uppgift om läget av samt skyddsåtgärder för	58
Vattenvärmare	42 m. 3
Ventilation	31 m. 3; 35
inom garage	48 m. 1, 2
Se även Luftväxling, Vädring.	
Ventilationskanaler, intyg från skorstensfejare betr.	62 m. 2
ritningar å	56 m. 7
Verkstadslokal, brandskydd vid	43 m. 1
Verkstäder, väggar och tak i	27 m. 1
Vibrationer, skydd mot störande, från fläkt	37
hiss	46 m. 13
industribyggnad	23 m. 2
Vind, inredande av boningsrum å	17 m. 5; 70
Vindsbjälklag	25 m. 2
Vindskontor	21 m. 2; 31 m. 2
Vindslägenhet, utrymningsväg från	22
Vindsrum, se Vind.	
Vindstrappa	29 m. 2
Vindutrymme, uppdelning av	21 m. 2
Vindsvåning inräknas ej i våningsantalet	73 m. 2
Våningsantal, vindsvåning inräknas ej i	73 m. 2
Väderbeständighet av byggnad	13 m. 3
Vädring, anordningar för	31 m. 2, 3; 35
Väggar, brandhårdiga i vissa fall	27
Se även Brandmur, Brandväggar, Fabriker, Skiljeväggar, Yttervägg.	
Vägghyra, se Ohyra.	
Värmebod, eldstad i	68
uppförande av	66 m. 1; 67 m. 4
Värmeisolering av vissa lokaler och rörledningar	14 m. 3
hos yttervägg	14 m. 1, 2
Ytterluckor, utskjutande	11 m. 3
Yttervägg	14; 15 m. 1

52 Nr 27. Byggnadsordning för Stockholms stad. 1934.

	Paragraf (o. moment).
Äldre byggnader, undantag från kap. 2 vid förändring av . . .	44
Överståthållarämbetet, beslut i byggnadsfrågor av, kunna överklagas av fastighetsnämnden	77
meddelar dispens från föreskrifterna i byggnadsordningen	74